

รายงานการวิจัยเรื่อง

ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่นที่มีต่อทักษะ EF (Executive Function) ของ
เด็กปฐมวัยในโรงเรียนพัฒนาวิชาชีพครู เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

กมลรัตน์ คนองเดช
เสาวลักษณ์ สมวงษ์
อาทิตยา วงศ์มณี
นภาพร แซ่เลื่อง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าท่ามกลางยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา วัฒนธรรมเทคโนโลยี ฯลฯ หัวใจสำคัญที่จะทำให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของคน คือ การศึกษา การให้การศึกษาที่มีคุณภาพ จะช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่ดี คือเป็นคนดี คนเก่ง ดังคำนิยามที่ว่า “การศึกษา คือ การเจริญงอกงาม (Education is Growth)”

ความสำคัญและที่มาของปัญหา สถานการณ์ของสังคมไทยในการรองรับประชากรช่วงปฐมวัย (0-6ปี) เพิ่มขึ้นตามลำดับ ประชากรเด็กปฐมวัยในบริบทไทย โดยเทียบเคียงจากรายงานการพัฒนาเด็ก และเยาวชน ประจำปี 2554 (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2556) พบว่า ประชากรเด็กและเยาวชนทั้งหมดของประเทศมีอยู่มากที่สุดในกรุงเทพมหานคร นครราชสีมา และอุบลราชธานี แต่ขณะเดียวกันพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีจำนวนประชากรเด็กและเยาวชนต่อจำนวนประชากรทั้งจังหวัดสูงที่สุดในประเทศ สถานการณ์ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นของผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในสถานศึกษาระดับปฐมวัย แทนการเลี้ยงดูตามบ้านเหมือนเช่นในอดีต ด้วยลักษณะการประกอบอาชีพของพ่อแม่ และวิถีการดำเนินชีวิต จากครอบครัวขยายมาสู่ครอบครัวเดี่ยวเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น การเปิดสอนระดับปฐมวัยในทุกภูมิภาคจึงเพิ่มสูงขึ้น พร้อม ๆ กับการขยายไปสู่ความดูแลขององค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบล หมู่บ้าน ไปจนถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ให้การสนับสนุนขยายให้การบริการรับเลี้ยงดูแลเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง

ลักษณะของสถานบริการสำหรับเด็กปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษา ให้แก่ เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบ มีรูปแบบของการจัดให้บริการแตกต่างตามวัยของเด็ก เด็กส่วนใหญ่ของประเทศไทยในปัจจุบันได้รับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาระดับปฐมวัย ด้วยมีหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนได้เปิดบริการตอบสนองความต้องการดังกล่าวค่อนข้างมาก เห็นได้จากการจัดการในระบบโรงเรียนที่ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ในรูปแบบของโรงเรียนสาธิต และการสนับสนุนโดยหน่วยงานวิจัยพัฒนาต่าง ๆ ที่ร่วมกันพัฒนาเด็กปฐมวัยในมิติ ต่าง ๆ โดยดำเนินการเปิดศูนย์เลี้ยงเด็กในสถานประกอบกิจการ และชุมชนสังกัด 4 กระทรวง ได้แก่ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข

จากผลการศึกษา โดย สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI) รายงานว่า ปัจจุบัน ประเทศไทยมีเด็กวัย 0-5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 4,557,091 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2556 ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) เด็กอายุ 0-1 ปี (จำนวน 1,481,714 คน) ยังอยู่กับพ่อแม่และครอบครัว ส่วนเด็กอายุ 2-5 ขวบ จำนวน 3,075,377 คน บางส่วนเข้าสู่ระบบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน (1,488 แห่ง: มิถุนายน 2557) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (19,820 แห่ง: 2556) และโรงเรียนอนุบาล (32,590 แห่ง) แต่ก็มีบางส่วนที่ยังไม่มีโอกาสได้รับการเตรียมความพร้อม คิดเป็นประมาณร้อยละ 13 ของเด็กทั้งหมด ซึ่งร้อยละ 13 ของเด็กที่ไม่ได้เรียนอนุบาลหรือไม่ได้รับการดูแลในศูนย์เด็กเล็กเป็นเพียงภาพบางส่วนของปัญหาพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาวิจัยหลายชิ้นพบว่า เด็กวัยนี้กำลังประสบปัญหาที่บั่นทอนสุขภาพอย่างมากจากการเลี้ยงดูและดูแลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอ้างอิงผลการวิจัยของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและ

ครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ยังพบว่า เด็กปฐมวัยร้อยละ 30 หรือ 1 ใน 3 มีพัฒนาการล่าช้า โดยเป็นความล่าช้าทางด้านภาษาถึงร้อยละ 20 และล่าช้าด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและขาดไอคิว ทักษะการอ่านเขียนและคำนวณ สาเหตุหลักของพัฒนาการล่าช้า ในเด็กวัยนี้เป็นเพราะขาดโภชนาการที่ดี เริ่มจากโฟเลต ซึ่งแม่ควรได้รับตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ 2 เดือนต่อเนื่องไปจนถึงอายุครรภ์ 3 เดือน นอกจากนี้พ่อแม่หรือผู้ดูแลมักไม่เห็นความสำคัญของอาหารเช้า และสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อพัฒนาการของสมอง เช่นในปี 2556 ยังมีเด็กขาดไอโอดีนถึงร้อยละ 4 ปัญหาเหล่านี้มักเกิดกับเด็กในครอบครัวยากจนที่มีภาระทางเศรษฐกิจ จนทำให้ไม่สามารถดูแลลูกหลานได้ดีพอ เช่นต้องส่งลูกให้ปู่ย่า ตายายเลี้ยงทั้งที่ช่วง 2 ปีแรกเด็กควรจะต้องอยู่กับพ่อแม่ อย่างไรก็ตามการประเมินศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศพบว่ามีปัญหาด้านการดำเนินงาน ความพร้อมของทรัพยากรคุณภาพของครูพี่เลี้ยงและบุคลากรทางการศึกษาและไม่ได้มีการประเมินตัวเด็กเพื่อให้ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมอย่างรอบด้านตามวัย จึงควรมีแนวทางด้านการให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพในหลายมิติ เช่น การจัดทำฐานข้อมูลการศึกษาเพื่อป้องกันการได้รับการศึกษาล่าช้า พัฒนาคุณภาพศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน โดยจัดทำมาตรฐานกลาง เพื่อให้ศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในทุกสังกัดสามารถยกระดับมาตรฐานให้ทัดเทียมกัน สื่อสารกับครอบครัว ที่ขาดความรู้ในการดูแลเด็กปฐมวัย เป็นต้น

สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันในแต่ละพื้นที่ของประเทศ พบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยกำลังไปผิดทางด้วยความเข้าใจที่ผิด และความต้องการของผู้ปกครอง และครอบครัวที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยเร่งรัดอ่านเขียน จนทำให้เด็กปฐมวัยสูญเสียโอกาสการพัฒนาทักษะทางพฤติกรรม “มีวินัย คิดสร้างสรรค์” คุณลักษณะ สำคัญความสำเร็จในอนาคต จากผลการวิจัยและติดตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยของไทยพบว่า เด็กปฐมวัยกำลังถูกเร่งรัดให้มีพัฒนาการที่เกินวัยอย่างไม่สมมูล ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต การเร่งรัดพัฒนาการด้านวิชาการที่เกินวัยเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนประถม ซึ่งต้อง จึงเกิดปรากฏการณ์กวดวิชาตั้งแต่อนุบาล ทั้งในช่วงวันหยุดและวันปิดเทอม เร่งเรียนเขียนอ่านเกินพัฒนาการเด็กซึ่งเกิดจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กอนุบาลอ่านออก บวก ลบ เลข ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย รวมถึงการวัดผลด้วยการทดสอบความรู้ด้านเนื้อหาสาระ ทำให้ระบบการเรียนการสอนเด็กในระดับอนุบาล และประถมศึกษาตอนต้นมุ่งเน้นการท่องจำความรู้ ซึ่งเป็นการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ เพราะเด็กในช่วงปฐมวัยสมองจะเปิดรับการเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยเฉพาะทักษะด้านพฤติกรรม เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางอารมณ์ การพูดและการเคลื่อนไหว แต่เมื่อเด็กถูกพัฒนาทักษะเพียงด้านเดียวส่งผลให้เด็กขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขาดทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่น และขาดทักษะความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น เป็นการเสียโอกาสที่มีอยู่อย่างจำกัดในการสร้างทักษะทางด้านพฤติกรรม ซึ่งจะส่งผลต่อคุณลักษณะความสำเร็จด้านการศึกษาและการทำงานในอนาคตของเด็ก (Markezich,1996) จึงเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของพ่อแม่ผู้ปกครอง ที่ต้องทำความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการพัฒนา และเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและกำลังก้าวไปสู่สังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบในอนาคตอันใกล้ ความสนใจในการเรียนรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงมุ่งเน้นที่การใช้เทคโนโลยี และการใช้สื่อการสอนที่มีความทันสมัย ทำให้ความเข้าใจ เข้าถึง และการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยใช้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ตามแบบอย่างวิถีชีวิตแบบไทย ที่มีความเรียบง่ายพอเพียง สุขสงบและสันติ จึงเริ่มลดน้อยลง สำหรับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) พบว่า สภาพการณ์ของเด็กปฐมวัยมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างจากเด็กปฐมวัยในภูมิภาคอื่น ๆ แต่ยังคงมีปัญหาของความไม่สงบในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูล

สถิติจากศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch, 2555) ได้ทำการศึกษา และสรุปสถิติเด็ก และเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง ธันวาคม 2555 พบว่าเด็กได้รับบาดเจ็บ จำนวนทั้งสิ้น 345 ราย และเสียชีวิต จำนวนทั้งสิ้น 56 ราย โดยปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิตมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม จากรายงานการวิจัยของ จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) ได้แสดงให้เห็นอย่าง ชัดเจนว่า แม่เด็กปฐมวัยของพื้นที่จะได้รับผลกระทบจากความไม่สงบดังกล่าว การแก้ไขปัญหาที่สามารถทำได้ ทางหนึ่ง คือ การเร่งพัฒนา คุณภาพการสอนของครูปฐมวัยที่ต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณลักษณะ ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยใช้รูปแบบการสอนที่เน้นถึงโอกาสของความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนความ เข้าใจทางวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย และการประสานโอกาสของความร่วมมือระหว่างบ้านโรงเรียน และ ชุมชน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กปฐมวัยเป็นศูนย์กลาง พร้อมกับสอดแทรกความเข้าใจในการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข อันได้แก่ การสอนให้เด็กเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม การสอนให้เด็กมี ความพอเพียงในตนเอง

จากรายงานผลการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดการ การศึกษาระดับปฐมวัยทุกหน่วยงานทั้งที่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนยังขาดความพร้อมของทรัพยากร ปัญหาคุณภาพของครูพี่เลี้ยงและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานสถานศึกษา ตลอดจน ผู้รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรดำเนินงานในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ได้ มาตรฐาน โดยจัดทำมาตรฐานกลางในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนในทุกสังกัด เพื่อยกระดับมาตรฐาน ให้ทัดเทียมกัน

จากความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อ ตอบสนองความต้องการของ พ่อ แม่ ผู้ปกครองในการจัดการสถานที่รับเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนโรงเรียนในการ เตรียมความพร้อมแก่เด็กที่ต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ยังคงเป็นความต้องการที่เร่งด่วน และจำเป็นอย่างยิ่ง และที่สำคัญคือต้องการครูปฐมวัยที่มีคุณภาพมีสมรรถนะในการดำเนินงานกับการจัด การศึกษาปฐมวัยตามหลักวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมกับเป็นบุคคลที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติแก่เด็กต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและมีประสบการณ์ใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจะเป็นพื้นฐานให้กับเด็ก เด็กเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของครอบครัว และประเทศชาติต่อไป

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า เยาวชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษา อย่างไรก็ตามการ จัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกทั้งระดับหลักสูตร ระดับคณะวิชา และระดับมหาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดชายแดนใต้ โดยมุ่งเน้น พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ด้วยกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้บนพื้นฐานการบูรณาการ ศาสตร์สากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรหนึ่ง สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้เปิดทำการสอนมา อย่างยาวนานนับ 50-60 ปี มีการพัฒนาหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิตเมื่อครบรอบ 4 ปีหรือ 5 ปี มาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ที่ กล่าวว่า มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นครูปฐมวัยมืออาชีพในระดับสากล บนพื้นฐานความหลากหลายทาง วัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญของหลักสูตรเพื่อตอบสนองของความต้องการของตลาดแรงงาน และความ

ต้องการของท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถ ดำรงชีพอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นชายแดนใต้ เขตพื้นที่ ให้บริการหลัก คือ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งมี วัฒนธรรมวิถีชีวิตอยู่บนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ชีวิตความเป็นอยู่ แตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความจำเป็นและสำคัญมากในการ พัฒนา และวางรากฐาน เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจาก ในพื้นที่ดังกล่าว ได้มีการขยายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมากขึ้นในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตั้งนั้น ด้วยสภาพบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างของผู้คน วิถีชีวิต และ วัฒนธรรมที่หลากหลาย ทำให้ต้องมีการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากระบบกลางของประเทศในการพัฒนา นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่ ซึ่งมีความจำเป็นนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นผู้ชี้แนะทางสังคม และเป็นหลักสูตรได้เกณฑ์มาตรฐาน เป็นไปตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย (Thailand Qualifications Frameworks : TQF)

ในปีการศึกษา 2561 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการให้ปรับปรุง หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี เป็นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี ส่งผลกระทบต่อหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นหลักสูตรหนึ่งของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาว่าหน่วยงานองค์กรท้องถิ่นมีความต้องการ คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ด้านใดบ้าง คำตอบที่ได้จากการวิจัย ครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์ บัณฑิต 4 ปี ตลอดจนการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและตอบสนององ ความต้องการของท้องถิ่นจังหวัดชายแดนใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสื่อและของเล่น ในการพัฒนาทักษะ EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อ และของเล่น ในการพัฒนาทักษะ EF (Executive Functions) ของ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยระหว่างโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ โดยใช้สื่อและของเล่น เพื่อการ พัฒนาทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร กลุ่มเด็กชาย หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลใน สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) จำนวน 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เด็กชาย หญิง อายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2,3 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู จังหวัดยะลา ปัตตานี จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 30 คน รวม 60 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาทักษะ EF (Executive Functions) 3 ด้าน 9 ทักษะที่เกิดกับเด็กปฐมวัย ดังนี้
ด้านที่ 1 ทักษะพื้นฐาน มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) จำเพื่อใช้งาน 2) ยืดหยุ่นความคิด 3) ยังคิดไตร่ตรอง
ด้านที่ 2 ทักษะปฏิบัติ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) วางแผนจัดกิจกรรมดำเนินการ 2) มุ่งเป้าหมาย 3) ริเริ่มและลงมือทำ

ด้านที่ 3 ทักษะกำกับตนเอง ได้แก่ 1) จดจ่อใส่ใจ 2) ควบคุมอารมณ์ 3) ติดตามประเมินตนเอง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น : การจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่น

ตัวแปรตาม : ทักษะ EF ของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมตามคู่มือการใช้สื่อและของเล่น เพื่อการพัฒนาทักษะ EF Executive Functions ของเด็กปฐมวัย

2.สื่อและของเล่น หมายถึง สื่อและของเล่นที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยผ่านการหาประสิทธิภาพและมุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดทักษะ EF 9 ทักษะได้แก่ 1) ทักษะเพื่อใช้งาน 2)ยืดหยุ่นความคิด 3) ยังคิดไตร่ตรอง 4) วางแผนจัดระบบดำเนินการ 5)โม่งเป้าหมาย 6) ริเริ่มและลงมือทำ 7) จดจ่อใส่ใจ 8) ควบคุมอารมณ์ 9) ติดตามประเมินตนเอง

3.เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย - หญิงที่อายุระหว่าง 5-6 ปีกำลังเรียนระดับชั้นอนุบาล 2, 3 ในโรงเรียนหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)

4.โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และเป็นโรงเรียนหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)

5.ทักษะ EF หมายถึง Executive Functions หรือทักษะสมอง เพื่อจัดการชีวิตให้สำเร็จ ประกอบด้วย 3 ด้าน 9 ทักษะ ดังนี้

ด้านที่ 1 ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะ 1) จำเพื่อใช้งาน 2) ยืดหยุ่นความคิด 3) ยังคิด ไตร่ตรอง

ด้านที่ 2 ทักษะปฏิบัติ ได้แก่ ทักษะ 1) วางแผนจัดระบบดำเนินการ 2) มุ่งเป้าหมาย 3) ริเริ่มและลงมือทำ

ด้านที่ 3 ทักษะกำกับตนเอง ได้แก่ ทักษะ 1) จดจ่อใส่ใจ 2) ควบคุมอารมณ์ 3) ติดตามประเมินตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยในการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ถ่ายทอดความรู้ สู่การพัฒนา นักศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3. ถ่ายทอดความรู้ สู่เวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการระดับชาติ

4. ถ่ายทอดความรู้ สู่การพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยในสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

1. ทฤษฎีคลาสสิก
2. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์
3. ทฤษฎีพัฒนาเชาว์ปัญญา
4. ทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะ EF (Executive Functions)

1. หลักการและแนวคิดการพัฒนาทักษะ EF

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่น ที่มีต่อทักษะ EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) สร้างสื่อและของเล่นในการพัฒนาทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) หาประสิทธิภาพของสื่อและของเล่นในการพัฒนาทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 เท่ากับ 80/80
- 3) เปรียบเทียบทักษะ EF ของเด็กปฐมวัย ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) ศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ โดยใช้สื่อและของเล่น เพื่อพัฒนาทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัย เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่ศึกษา
4. แบบแผนการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มเด็กชาย หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) จำนวน 300 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เด็กชาย หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2,3 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู จังหวัดยะลา ปัตตานี จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 30 คน รวม 60 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : การจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่น

ตัวแปรตาม : ทักษะ EF ของเด็กปฐมวัย ที่มี 3 ด้าน 9 ทักษะ

- 1) ทักษะพื้นฐาน
 - จำเพื่อใช้งาน
 - ยืดหยุ่นความคิด
 - ยั้งคิดไตร่ตรอง
- 2) ทักษะปฏิบัติ
 - วางแผน จัดกิจกรรมดำเนินการ
 - มุ่งเป้าหมาย
 - ริเริ่มและลงมือทำ
- 3) ทักษะกำกับตนเอง
 - จดจ่อใส่ใจ

- ควบคุมอารมณ์
- ติดตามประเมินผล

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) รูปแบบ Quasi – Equivalent Control Group Design ดังนี้

		E	O ₁	×	O ₂
		C	O ₁	-	O ₂
เมื่อ	E	หมายถึง	กลุ่มทดลอง		
	C	หมายถึง	กลุ่มควบคุม		
	O ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการทดลอง		
	O ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลอง		
	×	หมายถึง	การจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย		

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 5.1 คู่มือการใช้ ชุดสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสื่อและของเล่นที่สอดคล้องกับวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย และมุ่งเน้นพัฒนาทักษะ EF แก่เด็กปฐมวัย จำนวน 30 ชุด ได้แก่
- 5.2 แบบประเมินคุณสมบัติ สื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย
- 5.3 แบบประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF ของเด็กปฐมวัย ก่อน – หลังการทดลอง
- 5.4 แบบประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการทดลอง
- 5.5 แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

6. วิธีการสร้างเครื่องมือ

- 6.1 คู่มือการใช้ ชุดสื่อ ของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

ชุดที่ 1 สื่อ

วัตถุประสงค์

วิธีการใช้สื่อและของเล่น

พัฒนาทักษะ EF

- 6.2 แบบประเมินคุณสมบัติสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแบบตรวจสอบคุณสมบัติของสื่อและของเล่น ตามรายการคุณสมบัติของสื่อและของเล่นที่มีคุณภาพ เหมาะสมตามวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย จำแนกเป็นสื่อและของเล่น กำหนดเกณฑ์แต่ละรายการ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด (ภาคผนวก)

- 6.3 แบบประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF ก่อน – หลัง การทดลอง เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF 9 ทักษะของเด็กปฐมวัย ผ่านการจัดกระทำกับสื่อและของเล่น จำนวน 5 ชุด ที่กำหนดระดับของพฤติกรรมทักษะ EF ของสื่อและของเล่นแต่ละชนิดไว้ชัดเจน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย (ภาคผนวก) โดยทำไปทดสอบทักษะ EF กับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

- 6.4 แบบประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF 9 ทักษะของเด็กปฐมวัย ผ่านการจัดกระทำกับสื่อและของเล่น ระหว่างการทดลอง จำนวน 30 ชิ้น ที่กำหนดระดับพฤติกรรมทักษะ EF ของสื่อและของเล่นแต่ละชนิดไว้ชัดเจน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย (ภาคผนวก)

- 6.5 แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการใช้สื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย (ภาคผนวก)

6.6 เครื่องมือตั้งแต่ 6.1 – 6.5 ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เกณฑ์มาตรฐานของสื่อและของเล่น การใช้ภาษาของข้อความที่เหมาะสม

6.7 วิเคราะห์การพิจารณาผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน เพื่อหาค่า IOC ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6.8 นำชุดสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย พร้อมคู่มือการใช้ ไปทดลองใช้กับเด็กชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำมาปรับปรุงแก้ไข

6.9 นำชุดสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย พร้อมคู่มือการใช้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

7.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง ก่อนการทดลอง (Pretest) ผู้วิจัยนำสื่อและของเล่น จำนวน 5 ชิ้น ให้กลุ่มตัวอย่างได้เล่นเป็นรายบุคคล สังเกตพฤติกรรมการเกิดทักษะ EF ทั้ง 9 ทักษะ และบันทึกพฤติกรรมเป็นรายบุคคล เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและบันทึกคะแนนเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF ก่อนและหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่นจำนวน 30 ชุดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยใช้สื่อและของเล่นจำนวน 5 ชิ้น และแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF ก่อนและหลังการทดลอง และใช้แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการใช้สื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกใน 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

7.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลอง หลังการจัดประสบการณ์ จากการใช้สื่อและของเล่น ประกอบคู่มือการใช้เสร็จในแต่ละชุด ผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูล โดยบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF ของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล และบันทึกคะแนน

7.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง หลังจากการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่นจำนวน 30 ชุดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยใช้สื่อและของเล่นจำนวน 5 ชิ้น และแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะ EF ก่อนและหลังการทดลอง และใช้แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการใช้สื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกใน 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 ประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1) สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

2) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC) มากกว่า หรือเท่ากับ 0.50

3) ค่า E1/E2 เท่ากับ 80/80

8.2 แบบประเมินความพึงพอใจ

1) ค่าเฉลี่ย

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8.3 การเปรียบเทียบ

1) t-test ชนิดข้อมูลสัมพันธ์กัน

2) t-test ชนิดข้อมูลที่เป็นอิสระต่อกัน

